

Αρείου Πάγου 312/2010, Τμ. Β/Ι
Πηγή : ΕΕΔ 69/2010, σελ. 828

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΗ ΗΜΕΡΑ ΕΠΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για τους εργαζόμενους με το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, ως υπερεργασία θεωρείται η κατά τις εργάσιμες μόνο ημέρες της εβδομάδος απασχόληση πέραν των 40 και μέχρι τη συμπλήρωση των 45 ωρών εβδομαδιαίως, και ως υπερωριακή εργασία ή απασχόληση πέραν των 9 ωρών ημερησίως, έστω και αν με την απασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του νομίμου ανωτάτου ορίου εβδομαδιαίως εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημερησίας υπερωριακής απασχολήσεως με τις ολιγότερες ώρες απασχολήσεως σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ίδιας εβδομάδος. Αυτά ισχύουν και αν ακόμη ο μισθωτός απασχολείται τακτικώς το Σάββατο ή την Κυριακή, δηλαδή και την έκτη ημέρα της εβδομάδος, διότι με την απασχόληση αυτή, η οποία είναι άκυρη, δεν μεταβάλλεται το σύστημα από πενθήμερης, όπου έχει θεσμοθετηθεί, σε εξαήμερης εργασίας, και συνακόλουθα οι ημερήσιες ώρες εργασίας από 9 σε 8, έστω και αν τούτο έχει συμφωνηθεί μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, διότι η συμφωνία αυτή, ως αντικείμενη σε κανόνες δημοσίας τάξεως, είναι άκυρη.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 534/1976 άρθρο 1 παρ. 1 και 2. 1/1982 απόφαση του Δ.Δ.Δ.Δ. Αθηνών άρθρο 9. Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. από 26.2.1975 άρθρο 6. Υ.Α. 16979/1985. Κ.Πολ.Δ. άρθρο 559 αρ.1.

Πρόεδρος: ο Αντιπρόεδρος κ. Η. Γιαννακάκης
Εισηγητής: ο Αρεοπαγίτης κ. Σπ. Ζιάκας
Δικηγόροι: ο κ. Κ. Ρήγος – ερήμην αναιρεσιβλήτων

[...] Κατά το άρθρο 1 παρ. 1 και 2 του ν. 435/1976, οι μισθωτοί που απασχολούνται νομίμως πέρα από τα επιτρεπόμενα για κάθε κατηγορία ανώτατα χρονικά όρια της ημερησίας εργασίας, δικαιούνται αμοιβή για κάθε ώρα τέτοιας απασχολήσεως ίση προς το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο αυξημένο κατά τα οριζόμενα ποσοστά, ενώ οι μισθωτοί που παρέχουν μη νόμιμη υπερωριακή εργασία δικαιούνται από την πρώτη ώρα, πέρα από τον πλουτισμό που αποκόμισε ο εργοδότης χωρίς νόμιμη αιτία και πρόσθετη αποζημίωση ίση προς 100% του καταβαλλομένου ωρομισθίου. Περαιτέρω, με την από 11.7.1985 σ.σ.ε. (Υ.Α. 16979/1985), η οποία έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου και αφορά τους χειριστές τεχνικών έργων, καθιερώνεται εβδομάδα πέντε εργάσιμων ημερών διάρκειας 40 ωρών για τους εργαζόμενους που υπάγονται σ' αυτήν. Εξάλλου, με το άρθρο 6 της από 24.2.1984 εθνικής γενικής συλλογικής συμβάσεως εργασίας, που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με την υπ' αριθμ. 11770/20.3.1984 Απόφαση του Υπουργού Εργασίας (Φ.Ε.Κ. Β/81), η εβδομαδιαία διάρκεια της εργασίας των μισθωτών ορίστηκε από 1.1.1984 σε 40 ώρες, για την αμοιβή δε της απασχολήσεως πέρα από το συμβατό αυτό εβδομαδιαίο ωράριο και έως τη συμπλήρωση του νομίμου ανωτάτου ορίου εβδομαδιαίας εργασίας γίνεται παραπομπή στο άρθρο 9 της 1/1982 αποφάσεως του Δ.Δ.Δ.Δ. Αθηνών, που κυρώθηκε με το άρθρο 29 του ν. 1346/1983. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι για τους εργαζομένους με το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας ως υπερεργασία θεωρείται η κατά τις εργάσιμες μόνο ημέρες της εβδομάδος απασχόληση πέραν των 40 και μέχρι τη συμπλήρωση των 45 ωρών εβδομαδιαίως, δοθέντος ότι με το άρθρο 6 της από 26.2.1975 ε.γ.σ.σ.ε. οι ώρες εργασίας δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις 9 ημερησίως και ως υπερωριακή εργασία, στην οποία αφορούν οι παροχές του άρθρου 1 του ν. 435/1976, η απασχόληση πέραν των 9 ωρών ημερησίως, έστω και αν με την

απασχόληση αυτή δεν πραγματοποιείται υπέρβαση του νομίμου ανωτάτου ορίου εβδομαδιαίως εργασίας, αφού δεν χωρεί συμψηφισμός της ημερησίας υπερωριακής απασχολήσεως με τις ολιγότερες ώρες απασχολήσεως σε άλλη εργάσιμη ημέρα της ίδιας εβδομάδος. Αυτά ισχύουν και αν ακόμη ο μισθωτός απασχολείται τακτικώς το Σάββατο ή την Κυριακή, δηλαδή και την έκτη ημέρα της εβδομάδος, διότι με την απασχόληση αυτή, η οποία είναι άκυρη, δεν μεταβάλλεται το σύστημα από πενθήμερης, όπου έχει θεσμοθετηθεί, σε εξαήμερης εργασίας, και συνακόλουθα οι ημερήσιες ώρες εργασίας από 9 σε 8, έστω και αν τούτο έχει συμφωνηθεί μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, διότι η συμφωνία αυτή, ως αντικείμενη σε κανόνες δημοσίας τάξεως, είναι άκυρη (Α.Π. 633/2004).

Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχτηκε τα εξής: Ο εναγόμενος και ήδη αναιρεσείων, ο οποίος ως εργολάβος ανέλαμβανε την εκτέλεση δημοσίων έργων στις περιφέρειες ... και ..., προσέλαβε τους ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητους το έτος 1992 με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, ως χειριστές εκσκαπτικών μηχανημάτων. Αυτοί, αν και με βάση τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας του κλάδου τους έπρεπε να εργάζονται επί πενθήμερο, συναποδέχτηκαν με τον αναιρεσειόντα να εργάζονται συστηματικά επί εξαήμερο εβδομαδιαίως, και συγκεκριμένα και τα Σάββατα, η δε ημερήσια απασχόλησή τους ανέρχονταν κατά μέσο όρο σε εννέα ώρες. Έτσι, με βάση το σύστημα της εξαήμερης εργασίας των μισθωτών ανέρχονται σε οκτώ (8), πραγματοποιούσαν μια ώρα παράνομης υπερωριακής εργασίας την ημέρα, καθώς και οκτώ ώρες υπερεργασίας την εβδομάδα. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, το οποίο ακολούθως εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση και επιδίκασε στους αναιρεσίβλητους τα ποσά που αναφέρονται για τον καθένα σ' αυτήν, δηλαδή με το να δεχθεί ως ισχύον στην προκειμένη περίπτωση, βάσει συμφωνίας, το σύστημα της εξαήμερης εβδομαδιαίας εργασίας και ακολούθως, με το να χαρακτηρίσει ως παράνομη υπερωρία την ημερήσια απασχόληση των αναιρεσιβλήτων κατά την ενάτη ώρα και με το να συνυπολογίσει τις ώρες απασχολήσεως κατά τα Σάββατα για τον προσδιορισμό των ωρών υπερεργασίας, παραβίασε τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίον αποδίδεται στο Εφετείο η από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. πλημμέλεια, είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός. [...].

(Αναιρεί την υπ' αριθμ. 84/2007 απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων, κατά το αναφερόμενο στο σκεπτικό μέρος της, και παραπέμπει την υπόθεση κατά το αντίστοιχο μέρος της για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές).